

LEKCJA 2: "Czasowniki, frazeologizmy i królowe Polski"

Cel lekcji:

Uczniowie:

- ✓ Poznają i utrwalą odmianę czasowników w języku polskim.
 - ✓ Nauczą się rozpoznawać znaczenie frazeologizmu „chodzić po głowie” w różnych kontekstach.
 - ✓ Poznają ciekawostki o dwóch królowych Polski i utrwalą historyczne fakty.
 - ✓ Rozwiną umiejętność czytania ze zrozumieniem i pracy zespołowej.
 - ✓ Przypomną sobie zasady ortografii – „ó” wymienne i niewymienne.
-

♦ I. ROZGRZEWKA

„Dwie prawdy i jedno kłamstwo” 🗨️

🎯 Cel: Integracja, ćwiczenie kreatywności i rozwijanie umiejętności wypowiedzi.

📝 Każdy uczeń zapisuje trzy informacje o sobie – dwie prawdziwe, jedną fałszywą.

🗣️ Odczytuje je na głos, a reszta klasy zgaduje, które to kłamstwo.

📌 Przykład (nauczycielka):

„Dwie prawdy i jedno kłamstwo”

Rozpoczęcie lekcji od takiej rozgrzewki. Do domu z tej części lekcji jest przygotowanie na następne zajęcia ciekawych przykładów 2 prawdy jedno kłamstwo z ich własnego życia.

Pani Eliza:

Moim marzeniem z dzieciństwa była jazda konna.

Najlepszą oceną jaką dostałam w Polsce była 1 a najgorszą 6.

Moje ulubione zwierzątko domowe to kot.

Ja:

.....

.....

.....

♦ II. GRAMATYKA – CZASOWNIKI I ICH ROLA W ZDANIU

 Cel: Zrozumienie odmiany czasowników przez osoby i liczby oraz ich wpływu na znaczenie wypowiedzi.

 Ćwiczenia:

1 Omówienie podstawowych czasów w języku polskim na przykładach.

2 Wspólne odmiany czasowników przez osoby i liczby.

3 Dyskusja o roli czasowników w komunikacji, elementy składni i morfologii.

Omówienie na przykładach czasów w języku polskim, odmiany przez osoby i liczbe.

Ćwiczenia sprawdzające zrozumienie odmiany czasownika w języku polskim i wpływu na znaczenie wypowiedzi.

2 Zapisz czasowniki nazywające czynności wykonywane przez ukazane postacie.

1. Mama _____.

2. Tata _____.

3. Babcia _____.

4. Dziadek _____.

5. Córka _____.

6. Syn _____.

Zadanie interaktywne – WRÓŻBY:

 Każdy uczeń losuje 2 wróżby i:

- ◆ Odczytuje je na głos.
- ◆ Wskazuje i podkreśla czasowniki.
- ◆ Określa ich formę (np. osoba, liczba, czas).

WRÓŻBY (wprowadzenie słowa „wróżba”, analiza czasowników w wylosowanych wróżbach)

Uczeń losuje 2 wróżby, czyta na głos, wskazuje czasowniki.

Już niedługo spotkasz kogoś, kto Cię rozśmieszy do łez.

W najbliższych dniach znajdziesz coś, o czym już dawno zapomniałeś.

Nadchodzi wspaniały dzień – nawet jeśli zaczniesz się zwyczajnie.

Wczoraj ciężko pracowałeś ale będziesz zadowolony z efektów!

Masz ukryty talent, już niedługo zaczniesz nowe hobby!

Otrzymasz wiadomość, która Cię zaskoczy w bardzo pozytywny sposób!

Nudziłeś się ostatnio? Nadchodzą nowe wyzwania!

Nie spodziewasz się tego, ale wkrótce nadejdą ciekawe zmiany!

Jutro spotka Cię wielka niespodzianka... albo mała, ale i tak będzie fajna.

W najbliższych dniach dostaniesz wiadomość, która Cię rozśmieszy.

Nie wiesz jeszcze, ale w szkole dowiesz się wielu ciekawostek!

Dzisiaj jest Twój szczęśliwy dzień! Jeśli tego nie czujesz, to poczekaj do jutra.

Twoja mama wymyśliła nową potrawę, jutro Cię zaskoczy!

Gwiazda, która wczoraj spadła, przyniesie Ci szczęście.

Książka, którą wypożyczysz w następnym tygodniu, wciągnie Cię na długie godziny!

Wkrótce znajdziesz coś, czego długo szukałeś. Może to nie będzie skarb, ale i tak się ucieszysz.

Jeśli dzisiaj się nie wypałeś, jutro będziesz spał długo.

Dostaniesz tajemniczą wiadomość, którą ktoś napisał 100 lat temu.

Los się do Ciebie uśmiechnął. Zagraj na loterii!

Masz wyjątkowy talent, o którym jeszcze nie wiesz. Czas to odkryć!

Twoje marzenie jest bliżej, niż myślisz. Nie poddawaj się!

Świat jest pełen niespodzianek... a jedna z nich jest już w drodze do Ciebie.

Ktoś w Twojej rodzinie planuje podróż, Ty też w nią wyruszysz.

 Podsumowanie: Jakie formy czasowników wystąpiły we wróżbach? Jak wpływają one na treść wypowiedzi?

♦ III. FRAZEOLGIZM – "CHODZIĆ PO GŁOWIE"

 Cele: Ćwiczenie rozumienia „ze słuchu”. Poznanie znaczenia frazeologizmu i jego użycia w języku codziennym.

 Piosenka Cleo – „Za krokiem krok”

https://www.youtube.com/watch?v=_FXw7mHINVw&t=5s

 Wysłuchanie fragmentu i analiza frazeologizmu „chodzić po głowie”.

 Zastosowanie w różnych kontekstach:

✓ **Zastanawianie się nad czymś:** „Chodzi mi po głowie pomysł na nowy rysunek...”

✓ **Przypominanie sobie czegoś:** „Chodzi mi po głowie pewna piosenka...”

✓ **Romantyczne myśli:** „Zosia chodzi mi po głowie...”

✓ **Inspiracja i planowanie:** „Chodzi mi po głowie wyjazd do Polski na wakacje...”

 Ćwiczenie pisemne: Uczniowie tworzą własne zdania z wyrażeniem „chodzić po głowie” w różnych kontekstach.

 Podsumowanie: W jakich sytuacjach możemy używać tego zwrotu?

- „Ostatnio cały czas chodzi mi po głowie pomysł na nowy rysunek, ale jeszcze nie wiem, jak go zacząć.”

Znaczenie: Myślę nad czymś, analizuję, chcę coś zrobić, ale jeszcze się waham.

- „Chodzi mi po głowie pewna piosenka, ale nie mogę sobie przypomnieć jej tytułu.”

Znaczenie: Coś tkwi w mojej pamięci, ale nie mogę tego uchwycić.

- „Od kilku dni chodzi mi po głowie pytanie, czy powinienem zgłosić się do konkursu recytatorskiego.”

Znaczenie: Waham się, analizuję, czy coś zrobić.

- „Zosia chodzi mi po głowie od momentu, gdy się do mnie uśmiechnęła na przerwie.”

Znaczenie: Nie mogę przestać myśleć o tej osobie, uczucie zaczyna kiełkować.

- „Chodzi mi po głowie wyjazd do Polski na wakacje – chyba muszę zacząć planować!”

Znaczenie: Rozważam coś poważnie, myśl dojrzewa do realizacji.

 Podsumowanie i praca domowa na kartkach:

Zwrot „chodzić po głowie” nie zawsze oznacza to samo – w zależności od kontekstu

może wyrażać:

- ✓ **Zastanawianie się** nad czymś nowym.
- ✓ **Przypominanie sobie** czegoś.
- ✓ **Wątpliwości i podejmowanie decyzji.**
- ✓ **Romantyczne myśli** o kimś.
- ✓ **Inspirację i planowanie** czegoś większego.

IV. PRACA Z TEKSTEM – DWIE POLSKIE KRÓLOWE

 Cel: Poszerzenie wiedzy historycznej i rozwijanie umiejętności czytania ze zrozumieniem.

- **Krótki wstęp historyczny o dwóch królowych Polski.**
- **Czytanie tekstu i podział na grupy.**
- **Quiz:**

-Miała 10 lat, gdy została królem.

-Sprowadziła pomidory, sałatę, kalafiora do Polski.

-Była matką króla Zygmunta II Augusta.

-Była wysoka i piękna.

-Była pobożna, ufundowała wiele kościołów i szpitali.

-Była silna, władcza, wykształcona, umiała rządzić krajem.

-Dbła o artystów, sztukę, za jej rządów mówiono o „złotym wieku kultury polskiej”.

-Dzięki jej wpływom Polska i Litwa połączyły się w silne mocarstwo.

-Jej mężem był książę litewski.

-Dzięki pracy architektów, których sprowadziła do Polski, Zamek Królewski, Wawel, stał się wyjątkową siedzibą królów.

 Rywalizacja zespołowa:

 Klasa dzieli się na dwie drużyny – każda odpowiada na pytania.

✓ **Podsumowanie:** Co uczniowie zapamiętali? Jakie były kluczowe cechy tych królowych?

"BONA SFORZA"

Portret królowej Bony,
który namalował
Lucas Cranach Młodszy

Za panowania Zygmunta Starego Polska kwitła. Kraj się bogacił, a na królewskim dworze działało wielu artystów, dlatego o tych czasach mówimy „złoty wiek kultury polskiej”. Bona Sforza to żona króla Zygmunta Starego, która do tego rozkwitu również się przyczyniła. Została koronowana w 1518 roku. Pochodziła z Włoch i to dzięki niej na naszych stołach króluje wiele warzyw, które stamtąd sprowadziła.

Królowa Bona zaprosiła do Polski wielu swoich utalentowanych rodaków. To między innymi włoscy architekci zajęli się przebudową królewskiej siedziby na Wawelu.

Była królową, która bardzo interesowała się sprawami państwa. Jej głównym celem było zapewnienie tronu synowi i zgromadzenie jak największego majątku. Jej władza i wpływy były bardzo duże.

KWESTIONARIUSZ OSOBOWY

IMIĘ: Bona

URODA: blondynka o ciemnych brwiach i rzęsach

WYKSZTAŁCENIE: wychowywana do rządzenia, umiała wypowiadać się w uczony sposób, posiadała wiedzę na przykład z zakresu historii czy prawa

ZAINTERESOWANIA: polityka i sprawy państwa, polowania

ZALETY: inteligentna, ambitna, sprytna, uparcie dążyła do celu, oszczędna

WADY: wybuchy gniewu

STANOWISKO: księżniczka włoska, potem polska królowa (przez prawie 40 lat)

OSIĄGNIĘCIA:

- była bardzo ważna, trzeba było się z nią liczyć
- umiała pomnażać majątek
- matka kolejnego króla Polski - Zygmunta II Augusta
- dzięki niej na polskie stoły trafiło wiele nieznanych wcześniej warzyw (to dlatego czasem nazywamy je „włoszczyzną”)
- rozbudowywała miasta, budowała twierdze, mosty, młyny, tartaki...

POLSKIE KRÓLOWE

Dawniej Polską władali królowie.
Ale były też królowe i o dwu
z nich chcemy wam opowiedzieć.

JADWIGA
ANDEGAWEŃSKA

Królowa Jadwiga
na obrazie
Marcella Bacciarellego

W 1384 roku odbyła się koronacja królewny Jadwigi. Miała zaledwie 10 lat! I została królem Polski, a nie królową! Tak zapisano w oficjalnych dokumentach. To oznaczało, że po koronacji została pełnoprawnym władcą.

Jako dwunastolatka (w tamtych czasach to było całkiem normalne!) wyszła za mąż za prawie dwa razy starszego mężczyznę. Był nim Jagiełło, wielki książę litewski. Polsko-litewska umowa przewidywała, że poślubi on Jadwigę i zostanie królem, a w zamian on sam, jego dwór i cała Litwa przyjmą chrzest. W ten sposób Polska i Litwa zawarły unię – taką umowę wiążącą dwa państwa w jedno, nie podbojem, a dobrowolnie. Zaczął się okres największej potęgi państwa polskiego.

KWESTIONARIUSZ OSOBOWY

IMIE: Jadwiga

WZROST: ponad 170 centymetrów
(o głowę przerastała większość rycerzy!)

URODA: modelki (piękność jej wystawiano w Polsce, na Węgrzech, w Niemczech, a nawet w dalekim kraju włoskim)

WYKSZTAŁCENIE: porządne, jak na przyszłą królową przystało; umiała czytać, знаła języki obce

ZAINTERESOWANIA: czytanie książek, zamiatowanie do muzyki, sztuki i nauki, polowania

ZALETY: umiała godzić skłóconych

STANOWISKO: księżniczka, potem królowa

OSIĄGNIĘCIA:

- dobra królowa
- podarowała swoje klejnoty Akademii Krakowskiej, by się lepiej rozwijała (dzisiaj to Uniwersytet Jagielloński)
- ufundowała wiele nowych kościołów, wspomagata klasztory
- opiekowała się szpitalami
- została świętą

V. ORTOGRAFIA – „Ó” WYMIENNE I NIEWYMIENNE

 Cel: Powtórzenie zasad ortograficznych.

 Przykłady słów z „ó” wymiennym i niewymiennym.

 Ćwiczenia interaktywne – dopasowanie wyrazów do odpowiednich kategorii.

✓ „Ó” wymienne (np. **stół – stoły, król – królowie**).

✓ „Ó” niewymienne (np. **ogórek, żółty, córka**).

✓ **Podsumowanie:** Kiedy „ó” jest wymienne? Jakie są wyjątki?

ĆWICZENIA

ó

I. Proszę utworzyć liczbę mnogą.

Przykład: stół – stoły

1. napój	–		7. nastrój	–	
2. wzór	–		8. sokół	–	
3. mróz	–		9. wieczór	–	
4. lód	–		10. grób	–	
5. dół	–		11. sposób	–	
6. pokój	–		12. ogród	–	

II. Proszę utworzyć dopełniacz liczby mnogiej.

Przykład: brzoza – brzóz

1. pole	–		7. krowa	–	
2. koza	–		8. głowa	–	
3. koło	–		9. rola	–	
4. pszczoła	–		10. sowa	–	
5. noga	–		11. pora	–	
6. woda	–		12. osoba	–	

Wspólne szukanie przykładów wyrazów z „ó” niewymiennym (np. ogórek, żółty, żółw, król, córka, tchórz, jaskółka, góra)

https://www.youtube.com/watch?v=GLSTr9ff_4Q – piosenka do posłuchania w domu.

♦ V. CZYTANIE NA GŁOS ZE ZROZUMIENIEM

 Cel: Mówienie w języku polskim, rozmowa o znanych miejscach w Polsce, ciekawostki warte poznania:

POZNAJEMY SIĘ

Matthew Kicinski,
klasa 5,
PSD im. H. Sienkiewicza
- laureat konkursu
„MAM W SERCU POLSKĘ!”

Nad ranem, gdy pierwsze promienie słońca rozświetlały mój pokój, patrzyłem przez okno. Nagle poczułem w sercu tęsknotę do tych spokojnych dni spędzonych u babci na wsi w Polsce. Mam w sobie głęboką miłość do tego miejsca, gdzie czas płynął wolno, a życie było proste i pełne naturalnej harmonii.

Wiosenne poranki były napełnione śpiewem ptaków, a wieczory przygasały w blasku ciepłego zachodu słońca. Codziennie siedzieliśmy na ławce pod orzechem i patrzyliśmy, jaki kolor będzie miało niebo – może przepowie nam pogodę na następny dzień. Tęsknię do Polski, do tej atmosfery, która otaczała mnie na każdym kroku. Wieczorne rozmowy na ławce przed domem były równie ważne, co codzienne obowiązki.

Magiczny ogród, który otacza dom babci, tętni życiem, jest miejscem pełnym przygód i cudownych zabaw. On jest jak kraina z bajki, pełna kolorowych kwiatów, pachnących ziół i szeleszczących drzew. Najbardziej jednak uwielbiałem zabawy w szałasie, który zbudowałem pod śliwą podczas ostatniego pobytu. To było moje miejsce, w którym spędzałem dużo czasu, wymyślając przeróżne zabawy.

Bardzo lubiłem pomagać babci i wujkowi w ogrodzie. Wujek pokazał mi, jak jeździć traktorkiem, a na koniec tygodnia paliliśmy sobótki i piekliśmy kiełbaski.

Czas u babci upływał nam także na spotkaniach rodzinnych i odwiedzinach. Poznałem bliżej kuzynostwo, do dzisiaj wspominam zabawy z nimi.

Oczywiście Polska to nie tylko to... W te wakacje podróżowaliśmy i zwiedzaliśmy różne zakątki kraju, w którym są góry i niziny, morze i jeziora, a nawet pustynia. Moi rodzice urodzili się w Polsce i chcieli nam jak najwięcej pokazać. Pierwszym miejscem była Kopalnia Soli w Wieliczce, to jedna z najstarszych i najbardziej znanych. Bardzo mi się tam podobało, wszystko jest zrobione z soli: rzeźby, schody, komnaty.

Z Wieliczki pojechaliśmy prosto do Krakowa, zwiedziliśmy wzgórze Wawel, odwiedziliśmy smoka, a na rynku weszliśmy do kościoła Mariackiego i podziwialiśmy piękny ołtarz Wita Stwosza.

W trakcie zwiedzania Wawelu poczułem wielką dumę, że w kraju moich rodziców znajdują się takie ciekawe zamki z bogatą historią. Bardzo spodobały mi się też zamki w Łęczycy i w Malborku – ten ostatni wpisany jest na światową listę zabytków UNESCO, podobnie jak Kopalnia Soli w Wieliczce czy Wawel.

Równie ciekawym miastem jest Gdańsk, są tu piękne kościoły i uliczki, zabytkowe kamienice i znana fontanna Neptuna. Zwiedzaliśmy to miasto do późnych godzin wieczornych. Chętnie wróciłbym tam jeszcze.

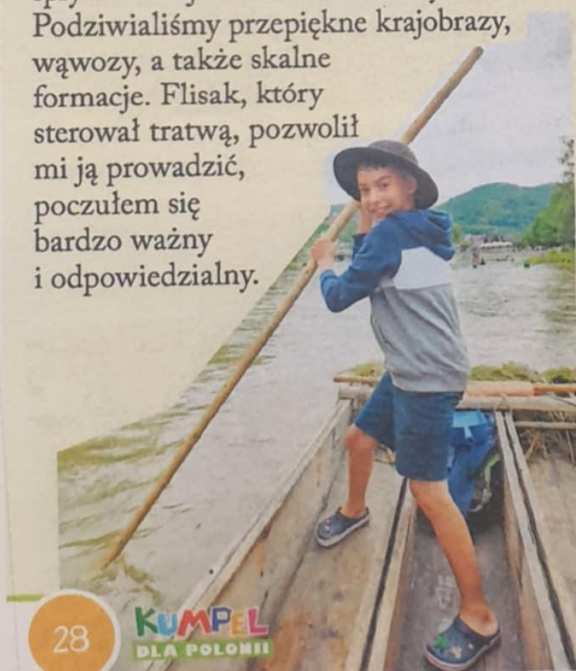
Wspomnienia o Polsce są dla mnie piękne. Odczuwam dumę z tego, że jestem Polakiem, z polskiej kultury i historii. Ciągłe myślę o następnych wakacjach w tych magicznych miejscach. W mieście, w którym mieszkam, życie jest szybkie, zatłoczone i czasem bezosobowe. Brakuje spokoju wiejskich krajobrazów, gdzie każdy dzień miał swój urok, a ludzie byli bardziej związani z przyrodą i tradycją.

Na szybki przystanek pojechaliśmy na Westerplatte, a w drodze do domu zatrzymaliśmy się w Toruniu, skąd pochodzi nasz słynny Mikołaj Kopernik, a także w Łodzi, gdzie oglądaliśmy muzeum polskich bajek. No przyznam, że do dzisiaj wspominam bolące nogi od zwiedzania.

Gdy trzeba było wracać do domu, żegnałem się z lekkim smutkiem, ale obiecałem, że wrócę jak najszybciej. Tęsknota do zabaw w ogrodzie u babci jest dla mnie jak magiczna nić, po której moje myśli wracają do Polski.

Bardzo chcieliśmy pobyc też trochę w górach i wybraliśmy się na spływ Dunajcem do Szczawnicy. Podziwialiśmy przepiękne krajobrazy, wąwozy, a także skalne formacje. Flisak, który sterował tratwą, pozwolił mi ją prowadzić, poczułem się bardzo ważny i odpowiedzialny.

Fot. archiwum prywatne

Podkreśl czasowniki w tekście, dokończ tę pracę w domu.